

БЛАГОВІСНИК
для Духовенства
ТОРОНТОНСЬКОЇ
ЄПАРХІЇ

24 грудня, 2004

GOOD NEWS

for the clergy of the
TORONTO EPARCHY

December 24, 2004

Volume 8, No. 5

The December Edition of the Eparchial *Blahovisnyk* has been sponsored by Rev. Father Bohdan Choly, pastor of Sts. Cyril and Methodius Ukrainian Catholic Parish, St. Catharines, On. May the always generous and full of love for mankind Lord and Our Savior Jesus Christ reward you dear Father, your family and your parishioners a hundredfold.

To the Reverend Fathers, Deacons, Sub-Deacons, Monastics and Religious of the Eparchy of Toronto and Eastern Canada:

Christ is Born – Glorify Him!

Dearly Beloved in Christ,

I know that we are extremely busy at this time of the year and our schedules become challenging. It is at times like these that I attempt to look through the eyes of the Inn Keepers in Bethlehem. What were their reasons for not making room for the birth of our Savior and what motivated that one Innkeeper to find some type of room?

There are many people "knocking on our doors" at this time of the year. I thank you in advance for "finding room" and allowing the Christ child into the hearts of all entrusted to your loving care.

Two thousand years have passed and the world still needs to hear that Good News just as clearly as did the shepherds on that first Christmas night.

In a world torn by dissension and doubt, in a world threatened by war and violence, in a world where respect for the personal rights of the individual are oftentimes lost, humanity must stand back and reflect, must go with the shepherds to the Manger. Each one of us, so immensely loved by God, must

listen to the angels as they sing: "Glory to God...and peace on earth to all of goodwill". These two dimensions of our human living, be it as individuals, as families or as Nations, must find themselves finely balanced in a harmony proclaiming that "God is with Us". There can be no peace on earth, there can be no respect for truth and justice, there can be no value system in our human relationships, unless we all recognise the need to give glory and honour to God in heaven.

During this season of Christmas, a time of love and peace, we pray for Peace in the world, especially in our beloved Ukraine. Let us love one another as God has loved us, and let us be selfless in following the example of our Lord Jesus.

Pray for me and pray for each other and may the blessings of Jesus, the Prince of Peace, be with you all this Christmas.

With my prayers and blessings,

+ Stephen

**До Всесвітліших і Всечесніших Отців,
Дияконів, Піддияконів, Монахів і Монахинь
Єпархії Торонта і Східньої Канади.**

Христос Раждається! - Славіте Його!

Дорогі возлюблені в Христі!

Знаю, що ми усі є надзвичайно зайнятими у цю пору року і що наші розклади часу становлять для нас визов. Саме у цей час я стараюся дивитися через очі власників Вифлеємських гостинниць. Які були їхні причини, щоб не зробити місце для нашого Спасителя і що спонукало цього одного власника, щоб знайти якесь приміщення?

Є багато людей, котрі стукають до наших дверей у цю пору року. Я вдячний Вам наперед за це що Ви знаходите місце і дозволяєте дитяті Ісусові увійти до сердець усіх, що є довірені Вашій дбайливій любові.

Дві тисячі років минуло і світ далі потребує чути Добру Новину так чітко, як це почули пастирі у першу різдвяну ніч.

У світі, який роздертий розбратом і сумнівами, у світі, який є zagrożений війною і насильством, у світі де пошана особистих прав поодинокі особи є дуже часто загублена, людство мусить затриматися і подумати, мусить піти із пастирями до ясел. Кожний із нас, що невимовно є люблений Богом, мусить слухати ангелів, коли вони співають: *Слава во вишніх Богу... а на землі мир для усіх людей доброї волі.* Ці два виміри, якими людство живе, чи то як поодинокі особи, чи то як родини чи нації, мусять знайти у витонченій гармонійній рівновазі, коли проголошують *що з нами Бог.* Не може бути миру на землі, не може бути пошани до правди і справедливості, не може бути системи вартостей у наших відношеннях одні до одних, поки ми не признаємо потреби віддати хвалу і пошану Господеві, що на небі.

В часі цього різдвяного часу, часу любови і миру, ми молимося за мир у світі, а особливо в нашій дорогій Україні. Любим один одного як Бог нас полюбив, і будьмо самовіддані в наслідуванні прикладу нашого Господа Ісуса.

Моліться за мене і одні за одних і нехай благословення Ісуса, князя миру, перебуває з Вами впродовж Різдва.

З молитвами і благословеннями,

+ Стефан

Sts. Cyril and Methodius Parish History

The first Ukrainian pioneers who settled in St. Catharines were Hnat Nazar in 1912, and Hryhoriy Horhota who came from Toronto in 1914.

However, Ukrainian settlement in the Niagara peninsula started quite late. Ukrainians were lured by the wheat fields of the prairies more than by the fruit orchards and industry until 1929. In St. Catharines and vicinity there were not more than a hundred Ukrainians, scattered over the whole area, and poorly organized. Thorold was more densely populated with Ukrainians. Construction of the Welland Canal with its high dykes between Thorold and St. Catharines, paper mills in Thorold and Merriton, and the automotive industry in the 1930s attracted more Ukrainians to this area. About this time also, when our farmers from the Canadian prairies learned about Niagara fruit farming, and other ways of earning a living, some ventured East to re-settle in this region.

World War II. Political persecution compelled a greater number of immigrants to leave their native land and seek freedom and fortune in Canada. About the time of World War II, St. Catharines could pride itself with the Ukrainian National Federation, a Credit Union, a Ukrainian School, theatrical groups, and other organizations. Since 1937, Ukrainian church services were held irregularly in private homes, usually in the home of Paul Gulaj who owned a car and could bring priests for church services. Rev. Wolodymyr Shek from Buffalo, Rev. Hladkyj from Welland, Rev. Michael Zajac, and Basilian Fathers from Grimsby provided the religious services in St. Catharines.

In 1939, the Niagara region was placed under the pastoral care of a young energetic Father Isidore Borecky who resided in Brantford. Now, services were held on a more regular basis, in the basement of the Cathedral of St. Catherine of Alexandria. In 1942, the first church committee made up of Stefan Wojtowych, Nick Baraniuk, Michael Lastewka (the father of MP Walt Lastewka), Peter Fabian, Paul Sarhaniuk, and Paul Gulaj took upon themselves the responsibility of preparing plans for a church. In 1943, a plot of land was acquired for \$600 at the intersection of QEW and Niagara St. A well known architect, Rev. Philip Ruh, who already had designed and built many Byzantine style Ukrainian churches in Western Canada and Ontario agreed to finalize the plans and build the church. Construction began in the spring of 1944. By fall of that year, the basement, in the shape of the cross, was almost completed and covered. Next May, this basement was consecrated and, from this time, Divine Liturgies were celebrated in our own building.

Further construction progressed very slowly because in the post-war years, building materials and finances were hard to come by. In August of 1947, Bishop of Canadian Ukrainians, Vasylij Ladyka, of Winnipeg, visited St. Catharines, and blessed the corner stone for the new church. Many post-war Ukrainian immigrants to Canada found their way to St. Catharines. They soon turned to their churches, to the established organizations, and enriched Ukrainian community life.

The second wave of Ukrainian settlers began after In 1948, the Holy See created four exarchs for Ukrainian Catholics in Canada, and the Rev. Isidore Borecky from this parish became the first Bishop of Toronto. To take his place in St. Catharines, the new Bishop assigned Rev. Wasyl Filevych — a young Canadian-born priest. Father

Filevych completed building the church, crowning its summit with the cross. On January 1, 1950, Bishop Borecky consecrated the completed church, enabling all services to be held there.

During the next ten years, under the pastoral care of Father Jaroslaw Chyz, the parish built the residence, installed permanent pews, and paid off the existing mortgage.

From October of 1962, V. Rev. Mykola Komar, now the fourth priest in this parish, was assigned to carry out pastoral duties here, and continued at that post for 37 years (!) until September of 1999. In the first few years, the stained glass windows were finished, the church yard was completed, and the mortgage on the parish school building was paid off. This building housed Ukrainian school classes, various Ukrainian organization meetings, youth activities; meetings of the Myrhorod Senior Citizens Club, parish dinners, and other community activities. The next phase of growth was the iconography of the interior of the church done by Igor Suhacev. The church has a full three-level iconostasis, new altars, four chandeliers — all through the generosity of the parishioners. Above the north side altar, is the copy of the miraculous icon of Borusiw.

The solemn blessing of the iconostasis and the interior iconography was performed by His Beatitude Patriarch Josyf Slipyj, October 8, 1976. The greatest attention and concentration of effort in this pastoral assignment was focused on the young generation. In this phase of growth and development of the parish, there were 30—40 children for First Communion; up to 90 children annually attended Ukrainian School. The parish had a church choir and church organizations such as the Ukrainian Catholic Women's League (UCWL), and the Brotherhood of Ukrainian Catholics (BUC). Of great credit to the parish is the fact that the numerous members of the parish youth who moved out and settled in other communities, involved themselves in parish and community life assuming leading positions there.

Memorable events in the life of the parish will always be visitations of illustrious church dignitaries: His Beatitude Patriarch Josyf, who visited this parish on three occasions, Bishop Wasyl Welychkowskyj, Bishop Pavlo Wasyluk, and other leading personages of the church or state, whom the whole community of St. Catharines actively welcomed.

In 1997, Sts. Cyril and Methodius Church was officially designated historic, making it the fifth heritage church in St. Catharines.

As of September, 1999, the pastor has been Father Bohdan Choly. Rev. Bohdan and Presbytera Tanya have 6 wonderful children.

Our parish has a wonderful krylos composed of young people that have sung at the Eparchial Vidpust in Ancaster for the past two years. Also in our parish we have a unique icon writing course during Lent. Nestor Komar supervises a prayerful writing of icons. Each student writes his/her own icon. Not more that 12 adults are accepted for this project and the course is free! One is responsible for buying one's own material. Our church has a web site <http://people.becon.org/~choly> established and run by Zenon Chytra. On it you can see the beautiful interior of our church. You can also read on our web site the Joke of the Week. Our parish has a Bible Study and Catechism for adults every 2nd week. We also have a 3-year catechetical program for those who prepare for their First Confession and First Solemn Communion. In the past 5 years we have provided over 100 extensive tours of our church for different groups from the Niagara Region and other parts of Ontario.

The parish enjoys full co-operation and support of all Ukrainian national organizations; a fraternal

relationship with the Ukrainian Catholic Church of St. John the Evangelist and an amicable relationship with the Ukrainian Orthodox Church of St. George. Bowing our heads before the hardship and the achievements of our pioneers, we express our sincere gratitude to all the faithful and honorable labourers in Christ's vineyard in this parish, members of the Parish Council, leaders and members of the church organizations for the work and love, which they dedicated to this parish from its arduous beginnings until this day.

Suggestions for Pastors on how to apply Christmas Traditions at a practical level in their Parishes

The following material has been prepared by Sister Rachel Tataryn, SSMI – special events coordinator at St. Demetrius Parish, Toronto.

CHRISTMAS EVE – SVIATY VECHIR

The traditions relating to Ukrainian Christmas were developed over the centuries in the rural, peasant culture of Ukraine. The central, and basic traditions, because of their beauty and meaningful nature, are all still observed in both rural areas and in cities. These include the "didukh", family unity and honouring one's ancestors. Holy Supper, with its twelve lenten dishes including the ancient *kutia* is the highlight of this holy festival. The religious

services, carolling, the Christmas Star (*vertep*) and the traditional Ukrainian Christmas greeting: (*Christ*

is born - Let us glorify Him)

Long before 988, when Christianity was accepted in Ukraine, our ancestors celebrated a feast called “*Korochynia*” (meaning shortening) which came at the time of the shortest days of the year when the sun began to grow stronger again.

During the celebrations of *Korochynia* our ancestors paid respect to the Sun. This was an agricultural festival and was related to the cult of the family and commemoration of ancestors. These values became a strong part of the Christian celebrations of Christmas Eve.

Christmas Eve Supper (*Sviata Vechera*) is the climax of a six week Advent fast called *Pylypivka*, observed to commemorate the hardships endured by Mother Mary en route to Bethlehem. The supper is prepared with a humble and reverent approach and the restrictions of *pisna* (meatless) cookery.

While it may appear that the serving of twelve dishes (in honour of the twelve apostles spreading food for the soul throughout the world) constitutes more of a feast than a fast, keep in mind that none of the ingredients are exotic. The dishes are the ingenious combination and lengthy preparation of the most important products of field, garden, and orchard. The order of the dishes, and even the dishes themselves, are not uniform everywhere, for each region adheres to its own tradition and upon availability of ingredients but on no account are dairy products or eggs used in cooking.

All the preparations are finished before the first star appears in the evening sky. This is the signal that Christmas Eve has begun.

The “*didukh*” a decorated sheaf of wheat, is a symbol of the harvest. The word means “Grandfather Spirit”, so that the sheaf also symbolizes the ancestors of the family. The “*didukh*” is placed in a corner of the room on fresh hay, under an icon.

The table is sometimes spread with a thin layer of hay symbolizing the hay in the manger and then covered with the best cloth of the family or a *kilim*.

In the center of the table are placed three round “*kolachi*” (loaves of bread) with a beeswax candle in the middle. The “*Kolach*” is the traditional Christmas Eve Supper centerpiece. Three braided loaves, topped by a candle, commemorate the Trinity. The ring shape symbolizes eternity. The candle, Christ, the Light of the World.

An extra place is often set at the table for the members of the family who could not attend this family occasion or for the souls of the deceased members of the family.

Sviata Vechera begins with the sharing of “*prosphora*”, communion bread, cut in small

squares with a drop of honey on top. The father of the family extends his greeting to each family member as they all partake of this bread. This communal tasting reflects family unity.

In some areas “*Kutia*” is the first and most indispensable of twelve courses in a Ukrainian Christmas Eve supper. “*Kutia*” is a preparation of cooked wheat, sweetened with honey and dressed with poppy seeds and chopped nuts. Wheat, honey and poppy seeds symbolize the fertility of God’s nature; consequently, “*kutia*” is assumed to symbolize prosperity, peace, and good health. Before the meal the “*Kutia*” is placed near the icons, sharing honour with the “*didukh*”, and is a sacred invitation to God and ancestors to join in celebrating this holy night.

Christmas Eve is a holy time of peace and sharing. With the *borshch* in which “*vooshca*” are included the Ukrainian homemaker brings the wealth and pride of her garden to this festive supper.

Ukraine has many rivers so that fish has always been a favourite food. Baked, fried or in aspic when served it honours the miracle of the loaves and fishes.

When the “*varenyky*” are served the father prays that God grant such bounty throughout the coming year.

Since cabbage was among the staple vegetables in old Ukraine and could be stored through the winter *holubtsi* are among the twelve dishes.

Other dishes include mushrooms, sauerkraut, “*uzvar*” (a compote of stewed fruit), “*pampooshky*” and “*makivnyk*” (poppy—seed).

Everyone must have at least a sampling or a small serving of each dish.

In many places Christmas Eve, after the Holy supper, was the time for carollers to start their rounds.

Many Ukrainian Christmas carols (“*Koliadky*”) are from prehistoric times. They are a part of the Ukrainian oral tradition and through them one can trace the Ukrainian historical experience. The main theme in our present-day “*Koliadky*” is the birth of Christ.

Groups of carollers “*Koliadnyky*” go from home to home carrying a star representing the star of Bethlehem. After singing the carols one person steps forward and extends good wishes.

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Звичаї, що зв'язані з українським Різдвом постали протягом багатьох століть із хліборобської культури сіл України. Головні та засадничі з них ще й сьогодні затрималися, як і по селах так і по містах через їхню красу та багате значення. Вони включають дідух, родинну єдність і шанування предків. Свята Вечеря з її дванадцятьма стравами, що включають стародавню кутю завершення цього свята. Релігійні традиції строго придержуються у молитвах, церковних відправах, колядуванні, різдвяним привітом: Христос Родився – Славім Його!

Ще давно перед прийняттям християнства в 988 р. наші предки святкували корочуна, що припадав на час коли дні найкоротші та коли сонце починає знову набирати сили. Святом Корочуна предки наші віддавали пошану сонцеві, це було хліборобське свято, яке також мало відношення до культу родини та почитання пам'яті предків. Ці останні також стали важливою частиною християнського Святого Вечора.

Свята Вечеря це завершення шеститижневого посту Пилипівки що нагадує нам про ті злидні, що їх перетерпіла Божа Матір підчас подорожі до Вифлиему, цю вечерю приготується зі скромністю та побожністю. Страви пісні, без м'яса, молока, яєць.

Може здаватися, що дванадцять страв /на честь дванадцять апостолів котрі дали світові страву для душі/ це зовсім ніякий піст. Та треба пам'ятати, що ці страви складаються зі зовсім простих складників. До них входять найкращі плоди ланів, городів, садів. Приготування їх вимагає багато часу та вміння. Порядок страв, та й самі страви, не однакові по всій Україні. Вони різняться залежно від місцевих різдвяних звичаїв та від того, які страви там поширені.

Всі страви повинні бути готові ще до того, як появиться на небі перша зірка. Це знак, що Святий Вечір почався.

Дідух це прикрашений сніп пшениці /або подекуди жита/. Він символ жнив, а також представляє духи пращурів, його кладуть на свіже сіно в куті під іконами.

Часом на стіл простеляють сіно /це символ сіна, що на ньому у вертепі лежало Боже Дитячко/ а накривають найкращою скатертиною або килимом.

Посередині стола кладуть три круглі калачі з Свічкою зробленою з бджільного воску.

Калачі на честь Святої Тройці. Їхня кругла форма символ вічності, а свічка це Христос, Світло цілого світу.

Часто на столі кладеться одно місце для тих членів сім'ї, що не могли прибути на це родинне свято та для душ померлих. Свята Вечеря починається роздачею просфори батьком. На частини просфори кладуть мед. Батько звертається до кожного члена сім'ї з різдвяним привітом та висловлює свої побажання. Всі споживають просфору на знак сімейної єдності.

В деяких частинах України Святу Вечерю починають з споживанням куті, котру вважають найважливішою стравою вечері. Пшениця, мед, мак та горіхи символ плідності природи як дару Божого. Вони представляють добробут, мир, здоров'я. Перед тим як сідають до столу, кладуть миски з кутею перед іконами та дідухом, мов запрошуючи Бога та предків прибути в святкову гостину в цю Святу ніч.

Святий Вечір час спокою та спільної участі.

Всі страви мають своє значення. Подаючи борщ з вухками господиня підносить родині багатство свого городу.

У ріках України риби достатньо. Коли подають рибу печену, варену, чи в холодцеві, то це нагадує присутнім про чудо Христове, коли Господь нагодував тисячі народу рибами та хлібом.

При варениках батько молить Бога, щоб Він послав достаток і продовж цілого прийдешнього року.

Тому, що капуста була одним з основних плодів городу, та тому, що її легко перетримати продовж зими, голубці становлять одну з дванадцяти страв свята.

Інші страви включають гриби, квашену капусту, узвар з сушених овочів /подекуди ця страва називається „суш“/, пампушки та маківник.

Всі обов'язково повинні якщо не з'їсти, то бодай покуштувати кожну з страв.

Після вечері починається колядування. Колядники ходять від хати до хати співаючи прекрасних колядок. Багато колядок дійшло до нас з передісторичних часів і віддзеркалюють старовинний побут нашого народу. Новіші колядки суто християнські і розказують про події зв'язані з народженням Ісуса Христа.

Як скінчать колядувати, один з колядників виступає наперед та висловлює /часто у віршованій формі/ побажання господареві дому, господині та всім, що зібралися на Святу

Вечерю. Бажають здоров'я, щастя, добробуту, а головне, щоб за рік знов разом зібратися спільно на це велике та прекрасне свято.

Благословення ялинки

Отче наш...

Найстарший: Господу помолімся.
Всі: Господи помилуй.

Найстарший:
Боже, Отче, Вседержителю,
Давно насадив Ти сад в Едемі, на сході,
І дерево життя посеред нього.
Ти Себе об'явив отцеві нашому Мойсеєві,
Коли промовив до нього з-посеред палаючого
куща.
А наостанку, всеблагий Владико,
Сповнив Ти старовинні знамена,
Пославши Єдинородного Сина Твого,
Господа нашого, Ісуса Христа.
Він – те Дерево Життя,
Насаджене повік у саді Твоєї Церкви.
Він довгожданий Месія,
Роджений від Приснодіви Марії,
Якої чудесне дітородження прообразив той кущ,
Що палаючи, не згорів
Тепер же, небесний Отче, смиренно молимося
Тобі:
Благослови дерево це,
Яке світлами прикрашено на честь Сонцю
Правди,
Що засяяло і просвічує нас.

Всі: Амінь.

Окроплюється ялинку свяченою водою

Blessing for a Christmas Tree

1. Have some holy water ready.
2. If there are lights on the tree, don't turn them on yet.

LEADER:

This tree is a blessing to our home.
It reminds us of the promise of God.
It is like the tree of Paradise,
which God made into the Tree of Life,
the Cross of Jesus.
Let us pray that God will bless everyone
who looks at this tree and gathers around it.

EVERYONE: Lord, have mercy.

LEADER:

Lord God,
let your blessing come to us
as we light this tree.
May the light and happiness it gives us
bring joy to our hearts.
May all who see this tree
come to know you as the Light of life,
Father, Son and Holy Spirit,
now and always and unto ages of ages.

EVERYONE: Amen!

Sprinkle the tree with holy water while
someone turns on the lights of the tree. Then
everyone can sing a Christmas song.

*The liturgical text of the blessing of the Christmas
tree has been prepared by Rt. Rev. Conrad
Dachuk.*

ВІСТІ З УКРАЇНИ

**Звернення Синоду Єпископів
Києво-Галицької Митрополії УГКЦ
до вірних і всіх людей доброї волі
з приводу теперішньої суспільної
ситуації в Україні**

Дорогі Брати і Сестри в Христі!

У цю вирішальну і доленосну хвилину нашого українського народу ми, владики УГКЦ, зібрані на Синоді Єпископів, відчуваємо свій обов'язок перед Богом і Народом звернутися до Вас зі своїм пастирським словом. Церква Христова є завжди зі своїм народом, є його сумлінням, і в кожній критичній ситуації стає в його обороні.

Передусім хочемо нагадати, що у передвиборчий період наша Церква не один раз зверталася до усіх Вас у своїх зверненнях, що кожний громадянин України повинен іти свobodно за своїм голосом сумління та чесно віддати свій голос за достойного кандидата в Президенти України. Наша Церква не проводила агітації за жодного з кандидатів. У своїх душпастирських зверненнях до вірних ми наголошували на важливості збереження демократичних принципів під час виборів. Коротко нагадаємо про їх можливі порушення, від яких ми застерігали:

1. Перешкоджання свobodному волевиявленню кожного громадянина України.
2. Однобічне інформування.
3. Використовування адміністративного ресурсу.
4. Купування голосів.
5. Фальсифікація результатів виборів.

Чи не стали ми свідками цих порушень? Президент України не один раз заявляв публічно, що вибори будуть демократичними. Чи він як гарант Конституції України належно подбав, щоб вони такими були? Сьогодні народ переконаний, що демократичні принципи були порушені.

Коли люди виходять на вулицю захищати свої конституційні права мирним способом, вони не є темною масою і „вулицею”. Це люди розважні, жертівні і відповідальні, яких належить пошанувати і до голосу яких треба прислухатися, бо „голос народу – це голос Божий”.

Тому звертаємося до посадових осіб, уповноважених цим самим народом до влади, не піддаватися спокусі під час розв'язування дуже складної ситуації вживати своє становище, засоби і сили та правоохоронні структури для своїх вузьких інтересів, проти власного народу. Ваша діяльність повинна бути завжди в правовому полі.

Правдиву свободу здобуваємо через хресний шлях і терпіння. Будьмо готові до цього, бо Христос-Богочоловік звільнив людський рід своїм терпінням і хресною смертю від гріха і дарував нам усім свободу.

У цю важку й відповідальну хвилину в нашій державі закликаємо поодиноких осіб, родини та увесь народ до спільної молитви про Божу поміч. Надіємося і молимо Всевишнього Бога, щоб він як ласкавий Господь дав можливість кожному з нас і всім нам разом вільно будувати щасливе майбутнє на нашій багатостраждальній, але благословенній Українській землі.

Благословення Господнє на Вас!

+ ЛЮБОМИР
від імені Владик Синоду
Києво-Галицької Митрополії УГКЦ

Роздуми щодо майбутності української держави на підставі результатів виборів Президента України

Від самого початку передвиборчої кампанії та впродовж неї Українська Греко-Католицька Церква, поряд із іншими Церквами, закликала молитися за чесні та справедливі вибори. І молитва справді звучала у храмах і монастирях, відлунювала в людських серцях і линула з людських уст до Бога. Багато хто сьогодні задається питанням: "Чи Господь вислухав нас?" На це питання відповідаємо з цілковитою певністю: "Так!" Може, все було не зовсім так, як ми собі уявляли і як формулювали у своїх молитвах, бо цілком можливо, що, складаючи свою молитву, ми забували додати Ісусове: "...але не як Я хочу, а як Ти" (Мт 26:39).

Проте ми віримо, що Бог допоміг нам. У розпалі останніх днів стало очевидно, що наш народ справді виріс до того, щоб утворити правову державу, де всі рівні перед законом, де кожен має право без страху і кари висловити свою думку і мати певність, що цю думку буде вислухано. Тому маймо певність, що Божа розв'язка для України є набагато триваліша й далекоюсяжніша, що вона вагітна великою і славною майбутністю.

Проте Божі накреслення, як правило, здійснюються руками людей, за якими Господь зберігає вільну волю. І, як засвідчує історія, цю волю люди можуть використати як на добро, так і на зло. Беручи до уваги численні повідомлення про масові порушення виборчого закону та фальсифікацію результатів виборів, ми з жалем констатуємо, що і під час другого туру голосування український народ було позбавлено його законного права на вільні та справедливі вибори. Відповідальність за це перед Богом і людьми несуть передусім ті державні структури, яких Конституція країни уповноважила забезпечити належні умови для вільного волевиявлення народу.

Нинішня політична криза поглиблюється ще й тим, що непримиренна позиція керівників чинної влади – а вони захищають свої особисті інтереси – спонукає її опиратися радше на силові структури держави, ніж на підтримку народу. Таку поведінку ми пояснюємо звичками, засвоєними ще з радянських часів, за яких ці керівники й були сформовані. Ця модель поведінки відтворює в наших очах марево тридцятих-сорокових років, яке викликає велику тривогу. В цих обставинах зростає небезпека застосування владою насильства щодо мирних громадян, а то й пролиття крові.

У часи тоталітаризму народ також виховувався у більшовицькій ідеології та практиці, які не могли прийняти глибинну істину, що людина створена на образ і подобу Божу (Бу 1:27), що людина є особа, яка не розчиняється в масі. Ця хибна суспільна візія перекреслювала Богом дану гідність людини та її свободу. Проте творці й реалізатори цієї візії не могли до кінця знищити Божого образу в людині. Він завжди залишався живим, а коли прийшов час свободи, він знову розквітнув. Цей процес супроводжувався віднайденням не тільки особистої гідності, а й відчуття спільноти і солідарності. За роки незалежності люди вперше досвідчили волю,

відчули в собі первинну гідність і свої права. Сьогодні вони не дозволяють, щоб їх позбавили цього. Вони пробуджуються до свідомого й відповідального громадянського життя. На наших очах утверджується єдина українська нація, яка переживає дуже гарний і натхненний процес преображення своєї справжньої природи. Вважаємо, що було б великою втратою, якби ми не використали цю нагоду для розвитку нашого народу і втопили її у вузьких групових інтересах і впертій непоступливості.

Процес пробудження людей до правди далеко не завжди є одномоментним, а іноді є складним і довготривалим. У нинішній політичній напрузі викристалізувався дуже простий і ясний вибір між двома світоглядами, які немовби згустилися у двох особистостях. Проте не політичні особистості є ключем до розв'язки, а людська спроможність усвідомити, де є правда і чому треба стояти на її боці. Не кожен може прийняти належне моральне рішення відразу. Багато хто потребує більше часу, щоб духовно дозріти, і ми повинні розуміти це й не засуджувати, а навпаки – допомогти таким людям. Адже людина утверджується в моральному рішенні лише тоді, коли воно виростає з її власного сумління у повній свободі та в повній готовності прийняти його наслідки. Один Бог знає серце людини, і Йому одному належить суд.

У нинішній історичний момент ми покликані до того, щоб поглянути на події з перспективи Господнього плану для людства – наскільки ми, люди, можемо його розпізнати.

Щастя народу здобувається не легким маршем, а важким хрестом. Українська нація впродовж історії, а зокрема у ХХ столітті, утверджувалася шляхом великих жертв. Ті, що тепер удень і вночі стоять на морозі та готові до ще більших випробувань, а то й до страждань, є гідними нащадками своїх мужніх предків і розуміють, що великі речі здобуваються великими зусиллями. Важливо, щоб ми не зупинилися лише на нинішньому запалі, який може швидко згаснути або збочити на манівці. Мусимо собі усвідомити, що в майбутньому на нас чекають ще й інші виклики – може, не такі драматичні, як сьогодні, але такі, що вимагатимуть ентузіазму, завзяття, рішучості, витривалості, послідовності й відповідальності. Ці цінності, яких ми домагаємось і які нас надихають, – а саме: правда і справедливість – нас також

зобов'язують. Утілювати їх у життя можемо лише копіткою працею.

Під час нинішніх виборів нас найбільше потрясли облуда, несправедливість, зловживання владою і наруга над людиною. До чого в цій ситуації нас закликає Господь? “Усе, що лиш правдиве, що чесне, що справедливе, що чисте, що любе, що шанобливе... те чиніте, і Бог миру буде з вами” (Фил 4:9). Звернімо увагу, що тим Господь кличе нас до чину, до праці – над собою особисто і над гуманізацією суспільного життя. Це не абстрактні справи, а те, що ми всі бажаємо сьогодні: пошана до закону, прозорість владного діяння, правдомовність і свобода слова, повага до людини та її болю.

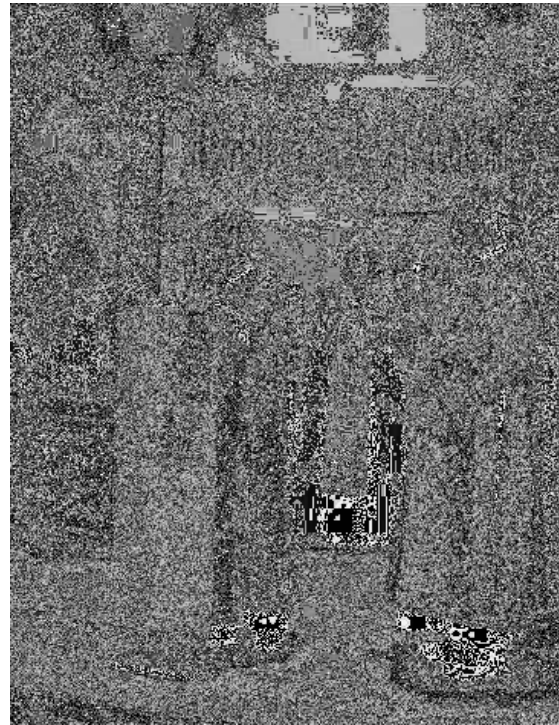
Таку серйозну, широку й далекосяжну програму можна здійснити лише спільними силами. Хоч останнім часом багато говорилося про розкол у державі та про буцімто неподоланні регіональні відмінності, цими днями ми всі відкрили для себе глибинну єдність народу та його велику солідарність. Люди одягають замерзлих, годують голодних – ніхто нікому не є чужий. Журба про добро нашого народу збудила в людях велику душевну щедрість, зруйнувала перегородки поміж ними, відкриваючи їх на потреби ближнього. Так утверджується нація, століттями насильно і свідомо роз'єднувана, але не знищена і сьогодні згуртована довкола великої мети.

26 листопада християнські громади України закликали своїх вірних, а також членів інших релігійних спільнот, о 18 год. стати до спільної молитви за мирне і справедливе вирішення нинішньої кризи. Цією молитвою ми поручаємо себе, свій народ і свою країну Божій опіці, яка ніколи не підводить, а тим більше, коли наша молитва є дійсно спільна, бо Господь обіцяв: „Де двоє або троє зберуться в ім'я Моє, там і Я серед них!” (Мт. 18, 20). Ми переживаємо виняткові дні, і в майбутньому чи нас багато, чи нас мало і хоч де ми є продовжуймо цю молитву і держаймо в ній.

Благословення Господнє на вас і всіх тих, хто шукає сьогодні миру, любові та справедливості!

+ ЛЮБОМИР

26 листопада 2004 року

Проповідь виголошена 28 листопада, 2004 року у Свято-Миколаївській парафії, Торонто.

Головна тема проповіді оборона моральних принципів справедливості і свободи. Церква з народом молиться і закликає до збереження любові і євангельських принципів в часі протесту. Звідси правильне розуміння євхаристійного святкування.

Дорогі в Христі Брати і Сестри!

Сьогодні нашими думками і нашими серцями ми єднаємося із нашими братами і сестрами в Україні. Чинимо це у часі, коли Україна намагається відстояти фундаментальне право свободи – своїх дітей і своєї країни.

Дві теми стоять нам перед очима сьогодні – перше, це оборона права свободи, якою Бог наділив кожну людину – правом свobodно вибирати.

Друга важлива тема – про віру у незламну силу молитви.

Тому „Комісія Справедливість і Мир Української греко-католицької Церкви, яка покликана захищати гідність кожної людської

особи, не може мовчати у ситуації насильства та наруги над образом і подобою Бога, коли її позбавляють основного права – вільного вибору, та заявляє про свою єдність з усім українським народом у змаганні за справедливість і мир.

Оскільки основне завдання Церкви – нести Добру Новину в конкретних історичних, соціальних та культурних обставинах, ми сподіваємося, що вірно розуміємо цей „знак часу“ в серці Європи і засуджуємо всі дії влади, що йде проти свого народу.

Ми просимо усіх людей доброї волі про солідарність з українським народом, закликаємо виявити свою рішучу позицію на захист правди, гідності та основних прав людини.

Ми просимо усіх про молитву, поширення правди у своїх середовищах та моральну і духовну підтримку людей, що наважитися протистояти злу“.

В тому самому дусі Голова Кардинал Леман пише до Блаженнішого Любомира Гузара: „Події, які потрясли Україну, не залишають мене в спокої. Ми багаторазово обговорювали ситуацію на Вашій Батьківщині. Мій знак солідарності в даний час є зі всіма, які без насильства і з необхідним розумінням та розважливим підходом шукають виходу з цієї важкої ситуації.“

Беручи під увагу інформацію, яку оприлюднили спостерігачі за виборами та Організація Безпеки та Взаємодії в Європі, вважаємо, що, як перший, так і другий вирішальний тур виборів президента України проходили поза допустимими правовими мірками. Врятувати цю ситуацію можна лише тоді, коли буде все зроблено для того, щоб справжня воля українського народу змогла знайти своє відображення у кінцевому результаті виборів.

В ці дні Україна бореться за свою Волю і Демократію. У великій мірі це торкається також стабільності і інтеграції цілої Європи. Народи і держави нашого континенту повинні визнати, що лише принципи правового та демократичного самовизначення є основою, при якій можливий спільний та мирний розвиток.

В ці тяжкі хвилини я залишаюсь з Вами в молитві та зі всіма християнами, які виступають за мир і справедливість в Вашій країні“.

22 листопада Блаженніший висловив таке твердження: „Сподіваюся на правдиву владу, бо народові не можна забрати надію. Народ не пропаде, але будуть дуже прикрі часи“.

Дорогі в Христі! Виховані на Свят Отцівській традиції Східних Отців Церкви – наші ієрархи, Отці професори і душпастирі, студенти УКУ і Семінарії Святого Духа єднаються з народом у його стремлінню за свободу і возносять у цей час гарячі, благальні молитви до Господа.

Бо св. Іван Золотоустий навчає:

- „Нема нічого сильнішого від ревної молитви“;
- „Молитва – це могутня зброя і велика охорона“;
- „Ніщо не може рівнятися з молитвою. Молитва неможливе робить можливим, важке – легким, невідгідне – відгідним“;
- А Слуга Божий Митрополит Андрей навчає: „Спільні молитви – це найкращий спосіб освячувати хату і життя християн“.

Тому у всіх місцях де відбуваються зібрання і протести – є присутні священики, які служать Божественну Літургію і Молебні, щоб у цей важкий час, за словами Владика Гліба, який прибув з Італії, щоб бути з вірними української землі, - ми мусимо оберігати своє серце від усякої ненависті, бажання помсти і проявів злоби“.

Владика Гліб Лончина наголосив, що „ми є учнями Христовими і навіть в акціях протесту повинні використовувати тільки Євангельські засоби“. Ця постава підтверджує звернення Синоду Єпископів УГКЦ, що коли люди виходять на вулицю захищати свої конституційні права мирним способом, то це люди жертівні, розважні і відповідальні, яких належить пошанувати, до голосу яких треба прислухатися „бо голос народу, голос Божий“.

Ми є у надії і молимося, щоб в Україні знову настав час - дух, який витворився у Київській Державі у X-XIII століттях, де наші князі св. Володимир Великий, Ярослав Мудрий, страсотерпці Борис і Гліб, Володимир Мономах, король Данило – були не тільки державними мужами, але рівно ж глибоко віруючими, які уклали законодавство молодій Київській Державі на принципах Святої Євангелії.

Дорогі в Христі! У Рік Євхаристії, який ми минулого місяця розпочали – ось нагода застановитися над спільною молитвою Євхаристійною, що ми проживаємо спільно. Слова наших ієрархів про зберігання сръцвід ненависти унапрямують нашу роздуму над євхаристійним святкуванням.

Дорогі в Христі брати і Сестри! Все це, що стається в часі Літургії, а головне Євхаристійне святкування, стається тому що ми є разом як спільнота, а не як поодинокі замкнені особи.. християнське спасіння у своїй суті є „Церква“ – „народ зібраний разом на молитву“ – одне Христове Тіло, і якщо ми цього не висловлюємо (що ми є спільнотою), тоді ми не є тим, чим ми мали б бути. В Діяннях Святих Апостолів ми бачимо, що всі вірні, ця молода Церква є підтримані „зібраннями“ і ціла динаміка їх провадить до єдності; старання щоб бути „одним в Ісусі“ щоб любити один одного, як Христос їх полюбив і як Отець любить Ісуса; це ж є змістом Архиєрейської молитви Ісуса: „Отче, щоб усі були одно, як ти, в мені, і я в тобі, щоб і вони були в нас одно, щоб світ увірував, що ти мене послав“ (Ів 17, 20). Це є лік на ненависть і поділи, і ворожнечі, які є витвором егоїзму, що є коренем усього зла. Отже, найголовніше є: життя в спільноті, в родині, взаємна підтримка і щедрість, ставлення себе на другім місці, щоб інші могли бути першими. Отже, спільна Євхаристійна молитва є напрямлена до життя. Повчання 12-х Апостолів (Дідахе), так це висловлює: „В День Господній, коли ви зібралися, ламайте хліб і жертуйте Євхаристію... Але хай ніхто, хто є посварений із своїм ближнім (сусідом) хай не участвує з вами, доки не помириться, щоб ваша жертва не була збезчещена“ (Дідахе 14, 1-2).

Ось правдиве значення Святої Літургії як споминання. Не є це лише психологічне пригадування або прикликування в пам'ять минуле, але (активне самоздійснююче пророцтво) в якому через силу Божу, ми стаємося цим, що ми сповідуємо (бо ж Господь перетворює наше серце) і в цей самий час ми дякуємо Господові і славимо Його, за цей превеликий дар.

Св. Апостол Петро навчає: „Ось чому я повсякчасно дбатиму, щоб пригадувати вам ці речі, хоч ви їх знаєте й утверджені в теперішній правді. Вважаю за справедливе, розбуджувати вас цим напінням. Буду, однак, старатися щоб ви завжди, навіть по моїм відході, тримали в пам'яті ці речі. Бо не йдучи за хитро вигаданими байками, ми об'явили вам потугу і прихід Господа нашого Ісуса Христа, але будши наочними свідками його величчя “ (2 Петро 1, 12-16).

Літургія нам пригадує всемогутні діла Бога в Христі! І пригадуючи ми пам'ятаємо, і пам'ятаючи ми святкуємо, і святкуючи „Євхаристійну злуку з Господом“ ми стаємо

перетвореними в це, що ми робимо. За словами Св. Павла до Галатів: „Я був розп'ятий з Христом; вже не я живу, але Христос, що живе в мені“ (2, 20). Амінь.

From The Chancery

Year of the Eucharist

Please find bellow prayers after Holy Communion. Each Sunday after the Divine Liturgy a different prayer can be recited together with the faithful.

PRAYERS AFTER HOLY COMMUNION

I thank You, O Lord my God, that You did not reject me, a sinner but deemed me worthy to be a partaker of Your Holy Mysteries. I thank You that, despite my unworthiness, You made me worthy to receive Your most pure and heavenly Gifts. O Master, lover of mankind, You died and rose for our sake and favored us with these, Your awesome and life-giving Mysteries for the benefit and sanctification of our souls and bodies. Grant that They may be for the healing of my soul and body and for the rout of every adversary, for the enlightenment of the eyes of my heart, for the peace of my spiritual powers, for an undaunted faith, for an unfeigned love, for the fullness of wisdom, for the keeping of Your commandments, for growth in Your divine grace, and for belonging to Your kingdom, in order that, preserved by Them in Your holiness, I may always remember Your grace and no longer live for myself, but for You our Master and Benefactor. Thus, when I depart from this life in the hope of life eternal, may I attain that everlasting rest where the sound of those celebrating never ceases, and where there is no end to the delight of those who behold the ineffable beauty of Your face. For You are the true object of desire and the indescribable, gladness of those who love You, O Christ our God; and all creation sings Your praises for ever. Amen.

МОЛИТВИ ПО СВЯТИМ ПРИЧАСТЮ

*Коли гідно запричастись
животворних таїнствених дарів, заспівай*

зараз же з радості, щиро дякуй і тепло з душі говори Богові:

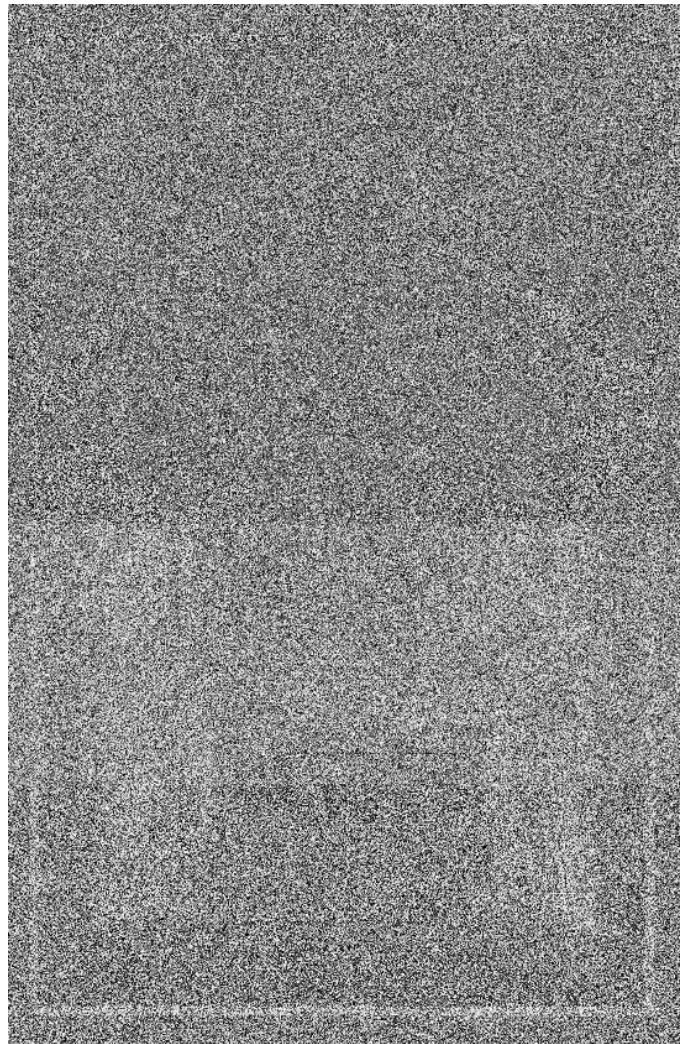
Слава Тобі, Боже. Слава Тобі, Боже.
Слава Тобі, Боже.

Тоді оцю подячну молитву:

Дякую Тобі, Господи Боже мій, що Ти не відкинув мене грішного, але сподобив мене бути причасником Твоїх святощів. Дякую Тобі, що Ти сподобив мене недостойного причаститися Твоїх пречистих і небесних дарів. Але, Владико чоловіколюбче, Ти, що ради нас умер і воскрес, і дарував Нам ці страшні і животворні Таїнства на благодіяння й освячення душ і тіл наших, дай, щоб вони були й мені на зцілення душі і тіла, на прогнання всього супротивного, на просвічення очей мого серця, на мир моїх душевних сил, на віру непостидну, на любов нелицемірну, на сповнення мудрости, на додержування Твоїх заповідей, на збільшення Твоєї божественної благодаті і на присвоєння Твого царства; щоб я, охоронюваний ними в Твоїй святості, завжди пам'ятав про Твою благодать і жив уже не для себе, але для Тебе, нашого Владики і доброчинця, і Так, відійшовши з цього життя з надією на життя вічне, досягнув непроминаючого спокою, де безнастанний голос тих, що торжествують, і безконечна насолода тих, що оглядають невимовну красоту Твого обличчя. Бо Ти є істинне прагнення і несказанна радість тих, що Тебе люблять, Христе Боже наш, і Тебе оспівує все створіння на віки. Амінь.

Молитва св. Василя Великого:

Владико Христе Боже, царю віків і творче всього, дякую Тобі за всі блага, якими Ти мене обдарував, і за причастя Твоїх пречистих і животворних Таїнств. Тому благаю Тебе, благий і чоловіколюбче, охороняй мене під Твоїм покровом і в тіні крил Твоїх та обдаруй мене чистим сумлінням, щоб я аж до останнього мого віддиху достойно причащався Твоїх святощів на відпущення гріхів і на життя вічне. Бо Ти є хліб життя, джерело святости, податель благ, і Тобі славу возсилаємо з Отцем, і Святим Духом, нині і повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

Агнець Божий – Молитовниця Премудрости Божої Свято-Миколаївської Парафії.

To emphasize to our faithful that 2005 is the year of the Eucharist you might want to insert into your Sunday bulletin the icon of the *Lamb of God* which is consistent with the year of the Eucharist. An electronic version is available from St. Nicholas Ukrainian Catholic Church in Toronto (stnicholas0@bellnet.ca).

Bibliography that can assist in a deeper understanding of the Divine Liturgy.

(Books listed below can be acquired or ordered through the Basilian Press, Toronto.)

- Casimir Kucharek, *The Byzantine-Slav Liturgy of St. John Chrysostom*, Alleluia Press 1971

- Alexander Schmemmann, *The Eucharist*, St. Vladimir's Seminary Press 1988
- Meletius Solovey OSBM, *The Byzantine Divine Liturgy (History and Commentary)*, The Catholic University of America Press 1970.
- Most Reverend Basil H. Losten, Eparch of Stamford, *Holy Things for the Holy (Instruction on the Eucharist)*.
- Микола Гоголь, *Роздумування про Божественну Літургію*, Свічадо 2003.
- О. Юліян Катрій, чсвв, *Божественна Літургія – Джерело Святости*, Basilian Press 1997.
- *Проповіді про Безкровну Жертву Святої Літургії*, Місіонер 1998.
- о.Мелетій Соловій, *Божественна Літургія (історія, розвиток, пояснення)*, Свічадо 1999.
- Архиеп. Мирослав Марусин, *Божественна Літургія*, Рим 1992

Осмислення Слова **Собор** у відношенні до **Храмів**.

Розуміння слова Собор у відношенні до храмів. Яких Храмів? Тих, які збудовані в гарному стилі, світять золотими банями, де люди гарно працюють зі своїми парохами? Розумно, що ні, бо це була б тільки гонорова мрія пароха і його вірних і їх претенсій на окремих привілей. І в цьому криється глибоке непорозуміння між гоноровою мрією і традиційною історичною дійсністю. Нам усім легко зрозуміти, що слово собор вказує на якийсь збір, спільноту і сукупність великих нематеріальних елементів, яких не можна віднести лише до самого будинку хоч би й найкращого храму.

Історично і традиційно українське слово собор означає те саме, що на Заході катедра, грецьке *kathedra* – храм правлячого єпископа, в якому є його перманентний трон. Слово *собор* однак є багатше і більш змістовне. Воно не лише вказує на Владичий храм, який не мусить бути найбільший і найгарніший у місті або в єпархії правлячого владики, але як сукупність і центр усього єпархіяльного пастирського діловодства. Біля єпархіяльного храму є владича резиденція та й інші приміщення, в яких

сповняє свої функції єпархіяльна капітула (або консисторія), себто настановлені владикою або дібрані синодом керівні органи єпархії: синкел, канцлер, крилошани, єпархіяльні судді тощо. Це також місце для єпархіяльного собору (синоду), який за церковним правом, єрарх може скликувати що п'ять літ, або в міру потреби. Це, що сказане про єпархіяльний собор відноситься також до архієпархіяльного (митрополичого) собору, і вкінці до патріяршого собору в помісних церквах. Отже слово собор відноситься до єпархіяльних, архієпархіяльних (митрополичих) і патріярших храмів, присвячених небесним покровителям, під яких захороною росте і процвітає вся пастирська і церковна праця на їх канонічних територіях. Коли ми висловлюємося про Собор Св. Юра і Львові, то ми свідомі, що там у послідних двох століттях концентрувалося усе архієпархіяльне діловодство і відповідальність за Києво-Галицьку митрополію.

В давніших часах, як знаємо, єпархіяльні і дієцезальні храми були будовані на просторах і центральних мисьцях міста, так що розбудувати всі потрібні приміщення для успішного діяння єпархії й дієцезії при головнім храмі не справляло труднощів. Наша давня Київська Церква, з якої ширилось християнство на північну і східну Європу, мала добре зорганізовані соборові і монаші центри до цього Божого діла. Тепер вони вже лишились цінними історичними пам'ятниками, обняті фразою золоті верхи собори Києва. Але в наших модерних часах творення таких розлогіх центрів рідко вдається. Тому треба подивляти задум нашого патріярха Любомира, який з невмирущою візією своїх світлих попередників митрополита Андрея Шептицького і патріярха Йосифа спрямував своє обличчя до українського Єрусалиму – Києва – Матері руських городів, для відновлення Київської патріяршо-рвної митрополії, знищеної Москвою (1686 р.), - і здобувши належну площу на лівому березі Дніпра, розбудовує Патріярший Собор Воскресіння Христового. Там будується патріярший центр з патріяршою резиденцією й усіма належними приміщеннями для успішного діяння Київського Патріярхату у вільній Україні. Там будуть відбуватись також патріярші собори (синоди). За успішне викінчення цього епохального діла нам треба молитись за патріярха та доложити своїх жертв і трудів.

Отже кінцевим заключенням є, що титул собор ніяк не можна застосувати до парафіяльних храмів, де є лише священники –

парохи, які сповняють свою службу по волі своїх правлячих ієрархів.

о. др. митрат Микола Комар

His Excellency Bishop Stephen is pleased to announce the appointment of Donald Onyschuk of St. John the Theologian Ukrainian Catholic Church in St. Catharines, Ontario to the newly created lay council.

Don's responsibilities will be to assist the Eparchy in the formulation of the new insurance program that all parishes will be under within a twelve month period. Don was raised in the City of Toronto received his Bachelor of Administration Degree from Waterloo University College later known as Sir Wilfred Laurier University. Upon graduation Don joined a large financial institution and spent twelve years involved in financial and company benefit plans. He then created his own management consulting firm DJ Onyschuk & Associates Inc. In such capacity he was involved in various management program., including group insurance plans. In 1991 he retired and now has come out of retirement to help the Eparchy. Don will produce a newsletter within the next month in which the new insurance program will be further explained and a timetable of how and when each parish will be brought on board, will be given. We look forward to the cooperation of all the parishes with Don when he calls upon you.

Provincial Sales Tax Rebate for Parishes.

To find the form please query on the website search inquiry box the following:

General Application for Refund of Retail Sales Tax
or

Demande generale de remboursement de la taxe de vente au detail.

Новорічна зустріч з Преосвященними Владиками Кир Стефаном і Кир Корнилієм відбудеться в п'ятницю, 14 січня, 2005 року, о год. 7:00 вечора у Церкві Святого Отця Миколая, 4 Bellwoods Ave., Toronto, Он. Привітання та гостина в парафіяльній залі після Молебня.

Pastors are reminded to respond to Mr. Don Onyschuk's mailing to you regarding our new insurance policy. Please keep to the deadlines he lists in that mailing. Our new insurance policy is MANDATORY for all parishes.

In May 2005 His Beatitude Patriarch Lubomyr will be in Winnipeg. At that time all Canadian clergy will be called to meet His Beatitude and participate in a Conference of clergy, religious and monastics.

Please keep the dates, May 24,25 and 26 open in your calendars and prepare to attend.

Збірка на Семинарію Святого Духа в Оттаві продовжується. Просимо Отців пересилати зібрані фонди до Єпархіяльної канцелярії. Рівнож питомці Семинарії Святого Духа видали компакт диск із різдвяними колядами – God is with Us! З нами Бог!, який можна набути в о. Романа Панькова, адміністратора парафії Успення Пресвятої Богородиці в Миссиссага або в канцелярії семінарії –www.holyspiritseminary.org.

EPARCHIAL NEWS

Praznyk – St. Michael's Parish in Welland, ON

On Sunday, November 21st, Feast of St. Michael the Archangel, at three o'clock in the afternoon, Mr. Harry Shayka greeted Bishop Stephan Chmilar at the church entrance with the traditional bread and salt, on the happy occasion of His Excellency's first visit to the Parish Community of St. Michael in Welland, Ontario. Father Bill Bochar, Chancellor of the Eparchy of Toronto, also made his first visit to Welland, and accompanied Bishop Stephen in the celebration of the Divine Liturgy, as did members of the clergy from Hamilton, Burlington, Grimsby, St. Catharines, Niagara Falls, and Dunkirk, NY. Also in assistance at the Divine Liturgy were Deacon John Kit. Deacon Laszlo Maroszan, and altar boys Stephen and AdamHummell.

After the Liturgy, a Festive Dinner, hosted by our Master of Ceremonies Joseph Shipticki. was served in the parish hail. Towards the end of the dinner, Member of Parliament Peter Kormos spoke very glowingly about the Ukrainian community in Welland. He was then followed by the Mayor of Welland, Mr. Damian Goulbourne, with his words of

optimism, and promise of a bright future for the City of Welland. Next, Bishop Stephen spoke about his visit to Ukraine, and of the very sad plight of our brothers and sisters in our now free, but still highly unsettled Homeland. In conclusion, Father John Sloan expressed his sentiments of gratitude to Bishop Stephen and to Chancellor Father Bochar for gracing our Parish Feast with their kind presence. He then thanked the members of the clergy, the distinguished Guests, and parish members for their attendance, and also the good ladies in the kitchen for the great dinner that they prepared. The traditional "Mnoli Lita" was then sung for Chancellor Father Bochar, and then again for Bishop Stephen.

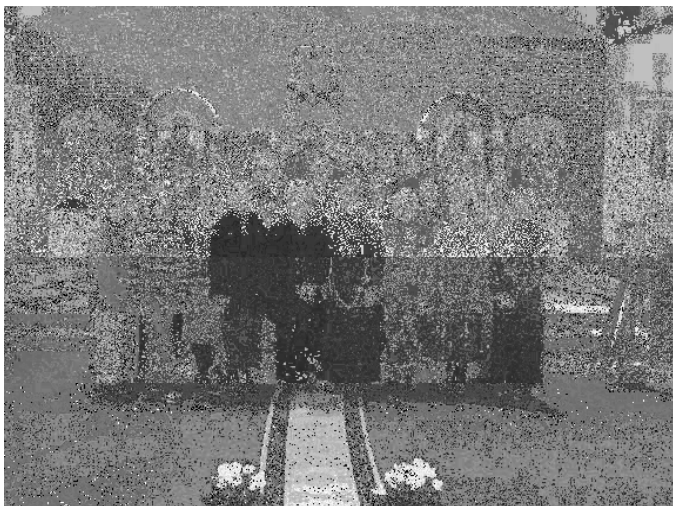
After this, Welland's Master Photographer Thies Bogner took a commemorative photograph of the entire assemblage, which will be suitably enlarged, and then hung in the parish hall. After the photo session, all the clergy and guests attended a reception in the parish residence, during which Bishop Stephen and Mr. Peter Kormos engaged in a lively discussion about the demographics of the Ukrainian community in Welland. And thus did unfold Bishop Stephen's and Chancellor Father Bochar's first and very memorable visit to St. Michael Parish Community in Welland.

Took Place in Orangeville on November 13, 2004

22nd Annual Eparchy of Toronto Clergy Wives' Retreat.

Photo Caption: From left to right: Tanya Choly, Maria Kekis, Olenka Galadza (back row), Mariya Svidryk, Margaret Kormanik, Oksana Loza, Maria-Lynn Turi (back row), Daria Goshulak, Monica Kuc (back row), Iryna Figol, Iryna Iwachiw, Fr. Taras Kraychuk (back row), Melita Zubacz, Fr. Bohdan Lukie, Lois Tesluk (back row), Julianna Krestick, Mary Melnyk, Nadia Marckx (back row), Olena Bankston, Irena Galadza (back row), Julianna Bodnar, Vera Geraghty, Marta Shumelda, Vera Yurchyk.

В суботу, 13-го листопада 2004 двадцять дві добродійки -- жінки священників, дияконів, піддияконів та питомців. -- зібралися в Монастирі Пресв. Богородиці, в Orangeville, Ontario на 22ї річній одно-денній реколекції жінок духовенства торонтонської єпархії. Перші такі реколекції були зорганізовані в 1983-му році добр. Іриною Ґаладзою в парафії св. Іллі, Брамптон. Добродійки відтак щорічно сходяться на потрібну духовну обнову в спільноті своїх сестер в Христі, не тільки на особисту користь, але для духовного скріплення нашої Церкви.

Цього року реколекціями провадив о. Богдан Лукій, ЧНІ, динамічний душпастир, який цього року відбуває рік студій при Інституті ім. Митроп. Андрея Шептицького в Оттаві. Науки та богослуження провадилися в двох мовах, щоби сприяти мовним потребам присутніх. Реколекції почалися Святою Літургією, на якому ми молилися за тих, що мали вневдовзі приймати свячення, за тих, що з огляду на недугу були неprisутні, та за тих, що з різних причин не могли прибути. Після духовних вправ, день закінчився Акафістом та Вечірнею та ввечерю. Учасниці приїхали з околиць Торонта, з Оттави, та навіть з далекого Винніпегу на цю довго-очікану зустріч та день обнови.

Учасниці склали пожертви по \$40 CDN на покриття коштів дня. Під час при-обідних сходів, добродійки обговорили можливості уфондування коштів таких потрібних реколекцій, як це було зроблено в едмонтонській єпархії. Наступний день обнови жінок духовенства цієї єпархії відбудеться в суботу, 5-го листопада, під орудою жінок парафії св. Димитрія, Торонто.

Просимо заохочувати всіх жінок духовенства до численної участі.

Понад 100 повідомлень розіслано поштою та е-поштою жінкам нашого духовенства, вдовам, та деяким добродійкам інших церковних юрисдикцій. Заохочуємо добродійок організувати зібрання між собою на молитву та дискусію на духовні теми для скріплення наших чоловіків та нашого служіння в Церкві. Держіть в молитвах наших сестер!

On Saturday, November 13, 2004, twenty two women gathered at the Nativity of the Holy Theotokos Monastery in Orangeville for the 22nd annual Eparchy of Toronto Clergy Wives' Retreat. This much-needed day of spiritual renewal for the spouses of eparchial priests, deacons, sub-deacons and seminarians not only supports our husbands' ministry, but enriches our own as well. It allows us to pray and build community with our sisters as we refocus our efforts for the growth of our Church.

This year's retreat master was Fr. Bohdan Lukie, C.Ss.R., currently on sabbatical at the Sheptytsky Institute of Eastern Christian Studies in Ottawa. Fr. Bohdan spoke in both Ukrainian and English, to accommodate everyone's needs. The retreat began with Divine Liturgy, during which we prayed for the families of those with upcoming ordinations, and for those not present due to pregnancy, or illness. The day concluded with an Akafist, Vespers, and dinner. Participants travelled from as far away as Winnipeg and Ottawa to join their sisters in Christ during this annually anticipated day of recollection.

The suggested retreat donation was \$40.00 to cover the day's costs. During the annual business meeting following the noon meal, we brainstormed ideas for subsidizing this cost for retreat participants, as has been done in the Eparchy of Edmonton. Next year's retreat on Saturday, Nov. 5, will be organized by the clergy wives of St. Demetrius parish in Toronto. Please encourage your spouses to participate in this beneficial day for all.

This year's mailing list (e-mail and regular post) included over 100 names of clergy spouses and widows. Invitations were also extended to area women in parish ministry and clergy wives of other Church jurisdictions. Clergy wives are encouraged to organize meetings for prayer and focused spiritual discussion among themselves in their

areas. Our clergy and our Church need our prayers and spiritual support.
(Olenka Hanushevka Galadza, Ottawa.

Back page - Captions for photos:

Clergy Retreat – Cap de Madelaine, Quebec.

Photo Caption: **Front row from left to right:** Deacon Bill Plaus, Most Rev. Bishop Stephen Chmilar, Rev. Ken Nowakowski, Archdeacon Nestor Yurchuk,

Second row from left to right: Rev. Ivan Trush, Rev. Bohdan Slipjy, Rt. Rev. Lev Chayka, Rev. Bill Bochar, Rev. Roman Lahola, Rev. Peter Shumelda, Rev. Petro Dvirnyk, Rev Ihor Oshchipko, Rev. Anderson, Rev. Josaphat Korchinsky, Rev. Sloan, Rev. Barshczyk.

Third row from left to right: Rev. Ivan Kit, Rev. Bohdan Choly, Subdeacon Alphonse Lutz, Deacon Vasyl Kornytsky, Rev. Ihor Panchyshyn, Deacon John Ratushny, Deacon Mitch Kita, Rev. Oleh Koretsky, Rev. Ostap Chornij, Rev. Wolodymyr Vitt, Rev. Petro Bodnar, Rev. Wiktor Nazartchuk, Deacon Malachi McErlain, Rev. Rinaldo Kekis, Rev. Andrew Czarnyj, Deacon Paul Humniski, Deacon Leo Melnyk.

Fourth row from left to right: Rev. Roman Trynoha, Rev. Dyriv, Rev. Vasilij, Rev. Bohdan Bilinsky, Rev. Shwec, Rev. Petro Babej, Rev. Mychajlo Loza, Rev. Edward Yarema, Rev. Taras Kraychuk.

Fifth row from left to right: Rt. Rev. Roman Galadza, Rev. Yaroslav Lazoryk, Deacon Yaroslav Shudrak, Rev. Andriy Figol, Rev. Eugene Halitsky, Rev. Zenovij Didukh, Subdeacon Adam Deville.

Welland, Ontario, November 21st, 2004. Seated, **from left to right:** Past Mayor of Welland, Mrs. Forster, Deacon and Mrs. Kit, Father Szymychalski, Mrs. and Father Girhiny, Canon, Father Komar, Eparchial Chancellor, Father Bochar, His Excellency Bishop Stephen Chmilar, Father Sloan, Member of Parliament, Mr. Kormos, Mrs. and Father Deak, Mayor of Welland, Mr. Goulbourne, Mrs. Hrobelsky, Father Werbicki, Mrs. and Mr. Mazur, and Mr. Bajus. Slightly above, and to the

right: Father and Mrs. Czarny, Father Trush, and Deacon Maroszan.

